

Отворете
ги прозорците

Информатичката Технологија е прозорец кон

ЗНАЕЊЕ

ИЗРАЗУВАЊЕ

ИСКУСТВО

Пристапна ИТ?

Многу лица со различни попречености имаат потешкотии при користење компјутери без посебно адаптирани уреди и софтвер. Оваа потешкотија создава поголеми бариери за нив да учествуваат во општеството, бидејќи се поголем број на образовни програми и можности за вработување бараат употреба на компјутери. Отворете ги прозорците, здружение за промоција на пристапна ИТ работи со цел да најде решенија кои ќе им овозможат на лицата со хендикеп да учествуваат во е- општеството. Постои надеж дека ќе бидат отворени нови врати за нив-образовни и професионални-што ќе им помогнат да станат понезависни и ценети граѓани кои придонесуваат во општеството.

*Пристапноста се однесува на
отстранивање на бариерите*

Пристапна ИТ?

Пристапна ИТ е технологија составена од софтвер и хардвер која е адаптирана на потребите на секој поединец, без разлика на попреченоста. Оваа технологија го вклучува принципот на Универзален Дизајн, кој осигурува дека секој корисник може да ја користи опремата на начин што најмногу одговара за неговата работа.

Пристапната ИТ содржи три елементи:

Пристапни Опции

Опции вградени во оперативниот систем, кои овозможуваат корисникот полесно да ракува со компјутерот.

Пристапни Уреди

Хардвер кој е модифициран на посебните потреби на корисникот.

Компатибилност

Уредите и софтверот мора да бидат компатибилни меѓусебно, како и со оперативниот систем.

Новата технологија треба да ги надмине старите бариери...

Различниот софтвер и хардвер може да биде адаптиран на потребите на лицата со телесен хендикеп.

Софтвер

- Виртуелни тастатури-тастатури на екран кои дозволуваат пишување на текст со користење на Џојстик или кликови
- Виртуелно глумче- контрола на покажувачот со одвоен клик
- Пристапен софтвер (пр. Џојмаус)-потребен за користење на Џојстикот, кој се користи за контрола на покажувачот
- Пристапни опции во оперативниот систем за лица со телесен хендикеп, кои овозможуваат полесно користење на тастатурата и глумчето (пр. прилагодување на брзината на покажувачот на екран, игнорирање и филтрирање на повторувачки и случајни притискања)

Хардвер

- Решетка за тастатура-превенира случајно притискање на повеќе копчиња на тастатурата во исто време
- Потпора за раце/стопала-овозможува нивна правилна позиција додека корисникот седи пред компјутерот
- Продолжена рака – уред кој овозможува поставување на разни уреди во различни позиции.
- Алтернативни тастатури-во различен облик и големина, локализирани на кирилица, и др.
- Уреди кои го заменуваат глумчето, како на пример Тракбол, Адаптиран Џојстик, и др.
- Одвоени кликови како замена за кликовите на глумчето
- Уреди за монитор-го позиционира мониторот во однос на потребите на корисниците.

...а не да создава нови бариери

Прилагодено и Пристапно

Уредите можат да бидат адаптирани на потребите на секој корисник.

Роза Мојсовска, поет и уметник во инвалидска количка го контролира покажувачот со движење на тракболот со помош на нејзината брада. Таа пишува на тастатура и клика на глумчето употребувајќи молив, кој го држи помеѓу забите. Пристапни оцпии во Microsoft Windows XP- Лепливи копчиња се уклучени, кои и овозможуваат на Роза да пишува без да мора да притиска две копчиња наеднаш.

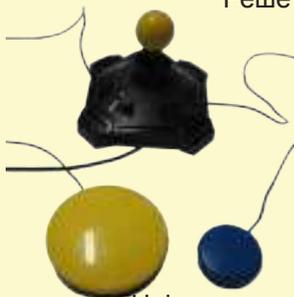

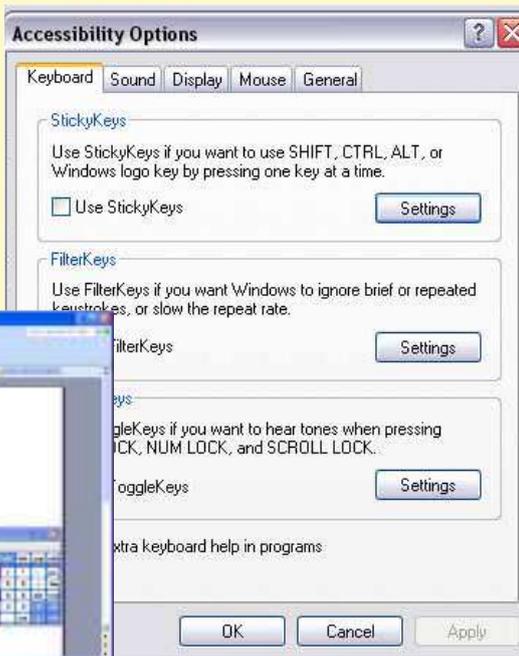
Решетка за тастатура

Трақбол

Џојстик со кликови

On-Screen Keyboard

Специјален софтвер и хардвер се користи за лицата со оштетен вид. Ова вклучува:

- Лупа-програм кој овозможува зголемување на текстот и сликите на екранот
- Читачи на екран и синтисајзер на глас-софтвер (пр. JAWS), кој исчитува се што се случува на екранот
- Скенер и препознавач на текст-прави трансфер на текстот од печатен документ во дигитална форма, со што се дозволува негово едитирање и исчитување со читач на екран
- Speech recognition – software that enables for dictation and control of the computer by speaking commands
- Пристапни опции во оперативниот систем за лица со оштетен вид, наменети за прилагодување на изгледот на екранот (пр. зголемување на фонтови и икони, контраст, и др). Повеќе информации може да најдете во нашиот прирачник „Како да го направите компјутерот полесен за употреба,, кој може да го симнете на нашата веб страна.

Прилагодено и Трештано

Ирена Бојмалиева, има целосно оштетување на видот и скенира документи за да ги конвертира во дигитален текст. Потоа таа користи читач на екран JAWS, кој го исчитува целиот текст.

За лицата со интелектуална попреченост, десктопот ги содржи само основните икони со можност за додавање на други, како корисникот напредува во работата. Исто така се користи софтвер локализиран на македонски јазик, но и одредени Пристапни опции во Windows XP се користат за да се олесни работата на компјутерот. Изборот на софтверот зависи од интересот и потенцијалот на секоја личност посебно. Тој вклучува програми за цртање, боење, едукативен и интерактивен софтвер.

*Информатичката технологија
йостои за доброто на сите*

Отворете ги прозорците

Отворете ги прозорците е креирано во 2005 година од тим со широко познавање и искуство во работа со индивидуалци и организации на лица со хендикеп. Всушност двајца од коосновачите се поранешни вработени во Хендикеп Интернационал и успешно раководеа со различни проекти повеќе од 5 години.

Основачите имаат визија за градење на свет каде што технологијата им овозможува на сите целосно да ги искористат своите потенцијали. Тимот работи на промоција и олеснување на употребата на пристапна информатичка технологија за лица со хендикеп, со цел да се зајакнат еднаквите можности.

Тимот на **Отворете ги прозорците** се наоѓа во Скопје, но изведува активности и во други градови во земјата

Отворете ги прозорците

тел/факс: 00389 2 306-8630
contact@openthewindows.org
www.openthewindows.org

Бул. Партизански Одреди 62/1-16 :: 1000 Скопје :: Република Македонија

Печатењето на оваа публикација е овозможено со финансиската поддршка од Фондацијата Лорд Микелам